

KÚRIA

Bfv.I.1318/2014/7.szám

A Kúria Budapesten, a 2014. év december hó 2. napján megtartott tanácsülésen meghozta a következő

í t é l e t e t :

A rablás büntette és más bűncselekmények miatt folyamatban volt büntetőügyben a Legfőbb Ügyészség felülvizsgálati indítványát elbírálva a Kiskunhalasi Járásbíróság 7.B.545/2012/49. számú, továbbá a Kecskeméti Törvényszék 3.Bf.8/2014/40. számú ítéletét **I. rendű és III. rendű terhelt** tekintetében megváltoztatja,

az I. rendű terhelttel szemben halmazati büntetésül kiszabott 12 (tizenkét) év fegyházbüntetést, valamint a III. rendű terhelttel szemben halmazati büntetésül kiszabott 11 (tizenegy) év fegyházbüntetést az 1978. évi IV. törvény 85. § (2) bekezdése, valamint 97. § (1) bekezdése alapján tekinti kiszabottnak.

Egyebekben a megtámadott határozatokat I. rendű és III. rendű terhelt vonatkozásában hatályukban fenntartja.

Az ítélet ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Kiskunhalasi Járásbíróság a 2013. szeptember 24-én kihirdetett 7.B.545/2012/49. számú ítéletével **az** I. rendű terheltet és **a** III. rendű terheltet bűnösnek mondta ki 2 rendbeli csoportosan elkövetett rablás büntetében, mint társtetteseket [Btk. 365. § (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés c) pont], magánlaksértés

büntetésében, mint társtetteseket [Btk. 221. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) és d) pont, (4) bekezdés], testi sértés büntetésében, mint társtetteseket [Btk. 164. § (1) bekezdés, (3) bekezdés, (6) bekezdés e) pont], továbbá

az I. rendű terheltet testi sértés büntetésének kísérletében [Btk. 164. § (1) bekezdés, (3) bekezdés], míg **a** III. rendű terheltet testi sértés büntetésének kísérletében, mint felbujtót [Btk. 164. § (1) bekezdés, (3) bekezdés].

Ezért **az** I. rendű terheltet és **a** III. rendű terheltet, mint többszörös visszaesőket halmazati büntetésül tíz-tíz év fegyházbüntetésre és mellékbüntetésként tíz év közügyektől eltiltásra ítélte, megállapítva, hogy sem **az** I. rendű terhelt, sem **a** III. rendű terhelt nem bocsátható feltételes szabadságra.

A kétirányú fellebbezések alapján eljáró Kecskeméti Törvényszék a 2014. május 12-én meghozott 3.Bf.8/2014/40. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta,

az I. rendű terhelt cselekményeit 2 rendbeli, társtettesként elkövetett rablás büntetésének [1978. évi IV. törvény 321. § (1) bekezdés, (3) bekezdés c) pont], társtettesként elkövetett magánlaksértés büntetésének [1978. évi IV. törvény 176. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) és d) pont, (4) bekezdés], valamint 2 rendbeli - egy esetben társtettesként elkövetett, egy esetben kísérletként megvalósított - testi sértés büntetésének [1978. évi IV. törvény 170. § (1) bekezdés, (2) bekezdés, egy esetben (4) bekezdés];

a III. rendű terhelt cselekményeit 2 rendbeli társtettesként elkövetett rablás büntetésének [1978. évi IV. törvény 321. § (1) bekezdés, (3) bekezdés c) pont], társtettesként elkövetett magánlaksértés büntetésének [1978. évi IV. törvény 176. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) és d) pont, (4) bekezdés], valamint 2 rendbeli - egy esetben társtettesként elkövetett, egy esetben kísérletként megvalósult - testi sértés büntetésének [1978. évi IV. törvény 170. § (1) bekezdés, (2) bekezdés, egy esetben (4) bekezdés] minősítette;

az I. rendű terhelttel szemben kiszabott fegyházbüntetés tartamát 12 évre, míg **a** III. rendű terhelttel szemben kiszabott fegyházbüntetést 11 évre súlyosította,

a III. rendű terheltet a magánlaksértés büntetésében és a testi sértés büntetésében többszörös visszaesőként, a rablás büntetésében többszörös és különös visszaesőként tekintette elítéltnek.

Emellett ítéletének indokolásában rögzítette, hogy **az** I. rendű terhelt többszörös visszaeső, azonban nem tekinthető különös visszaesőnek.

A jogerős határozatok ellen **az** I. rendű és **a** III. rendű terhelt

javára a Be. 416. § (1) bekezdésének e) pontjában foglalt okból a Legfőbb Ügyészség terjesztett elő felülvizsgálati indítványt.

A felülvizsgálati indítvány indokai szerint az Alkotmánybíróság a 23/2014. (VII. 15.) AB határozata megállapította, hogy a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 2010. július 23-tól 2013. június 30-ig hatályos 85. § (4) bekezdésének alkalmazása alaptörvény-ellenes, ezért kimondta e törvényhely konkrét büntetőügyben való alkalmazhatóságának tilalmát, valamint azt is, hogy a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 81. § (4) bekezdése alaptörvény-ellenes, ezért azt a hatálybalépésére, 2013. július 1-jére visszaható hatállyal megsemmisítette.

Az Alkotmánybíróság a határozatában az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 45. § (6) bekezdése alapján elrendelte a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 85. § (4) bekezdése, valamint a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 81. § (4) bekezdésének alkalmazásával meghozott, jogerős határozattal lezárt büntetőeljárások felülvizsgálatát.

A Be. 416. § (1) bekezdésének e) pontja alapján a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen felülvizsgálatnak van helye, ha az Alkotmánybíróság a jogerős határozattal befejezett büntetőeljárás felülvizsgálatát elrendelte, feltéve, hogy a terhelt még nem mentesül a büntetett előlethez fűződő hátrányos következmények alól; avagy a kiszabott büntetés, az alkalmazott intézkedés végrehajtása még nem fejeződött be, vagy a végrehajthatósága még nem szűnt meg.

Erre tekintettel a Be. 417. § (2) bekezdése alapján a Legfőbb Ügyészség felülvizsgálati indítványt nyújtott be.

Az indítványozó arra hivatkozott, hogy a 2012. évi C. törvény, azaz a Btk. 81. §-ának (3) bekezdése szerint akkor, ha a bűnhalmazatban lévő bűncselekmények közül legalább kettő határozott ideig tartó szabadságvesztéssel büntetendő, a büntetési tétel felső határa a legmagasabb büntetési tétel felével emelkedik, de nem érheti el az egyes bűncselekményekre megállapított büntetési tételek felső határának együttes tartamát. Miután a terhelték cselekményeiket többszörös, illetve különös visszaesőként követték el, és ezért a Btk. 89. §-ának (1) bekezdése alapján az újabb bűncselekmény büntetési tételének felső határa szabadságvesztés esetén a felével emelkedik, de nem haladhatja meg a huszonöt évet, továbbá halmazati büntetési tétel esetén a 81. § (3) bekezdése szerinti büntetési tételt kell a felével emelni, a terheltéssel szemben irányadó büntetési tételkeret öt évtől huszonkét év hat hónap, melynek középértéke tizenhárom év kilenc hónap.

Miután azonban az elkövetéskor hatályos 1978. évi IV. törvény 85. § alaptörvény-ellenesnek minősített (4) bekezdése szerint irányadó büntetési tételkeret, ami öt évtől húsz évig terjedt, e rendelkezés figyelmen kívül hagyásával a 85. § (3) bekezdés alapján öt évtől tizenöt évig terjedő tartamra, míg az irányadó középérték ennél fogva tizenkét év hat hónapról tíz évre változik, és ezt kell a terheltekkel szemben figyelembe venni, álláspontja szerint a jogerős határozatokban **az** I. rendű és **a** III. rendű terhelttel szemben megállapított büntetés mértéke ezen alkotmányos tételkeretek között sem tekinthető eltúlzottnak, a kiszabott büntetések a büntetési célok eléréséhez változatlanul indokoltak.

Minderre figyelemmel arra tett indítványt, hogy a Kúria a Be. 427. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatokat változtassa meg, és a terheltekre kiszabott büntetéseket az 1978. évi IV. törvény 85. § (3) bekezdése alapján tekintse kiszabottnak (BF.1431/2014/1.).

A Legfőbb Ügyészség által előterjesztett felülvizsgálati indítványra mind **az** I. rendű, mind **a** III. rendű terhelt írásbeli észrevételt tett.

Az I. rendű terhelt észrevételében a feltételes szabadságra bocsátás kizárását sérelmezte, és törvénysértőnek tartotta a visszaesői minősége megállapítását is.

A III. rendű terhelt részint a másodfokú bíróság által alkalmazott minősítést sérelmezte, mert álláspontja szerint sem a magánlaksértést, sem a testi sértést, sem a rablást nem többszörös, illetve különös visszaesőként követte el, e visszaesői minőségét korábbi elítélései nem alapozták meg, továbbá vitatta azt is, hogy a terhére megállapított rablás büntettét próbaidő hatálya alatt követte el, mivel próbaidéje 2012. január 3-án eredményesen eltelt. Sérelmezte továbbá a feltételes szabadság kedvezményéből való kizárását, mert véleménye szerint az 1978. évi Btk. nem zárja ki a feltételes szabadságból a többszörös visszaesőket.

Ezen érvek alapján mind **az** I. rendű, mind **a** III. rendű terhelt a büntetése enyhítésére és a feltételes szabadságra bocsátást kizáró rendelkezés mellőzésére tett indítványt.

A felülvizsgálati indítvány elbírálására a Kúria a Be. 424. § (1) bekezdése alapján tanácsulást tűzött ki, melyen a megtámadott határozatot a felülvizsgálati indítvánnyal érintett terheltek tekintetében a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján bírálta felül; emellett vizsgálta a Be. 423. § (5) bekezdésében meghatározott esetleges eljárási szabálysértéseket is, ilyet azonban nem észlelt.

A Legfőbb Ügyészség által előterjesztett felülvizsgálati indítvány

alapos, míg **az** I. rendű és **a** III. rendű terhelt indítványa megalapozatlan.

A Be. 416. § (1) bekezdésének e) pontja alapján felülvizsgálatnak van helye a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen, ha az Alkotmánybíróság a jogerős határozattal befejezett büntetőeljárás felülvizsgálatát elrendelte, feltéve, hogy a terhelt még nem mentesült a büntetett előélethez fűződő hátrányos következmények alól, vagy a kiszabott büntetés, illetőleg az alkalmazott intézkedés végrehajtása még nem fejeződött be, vagy a végrehajthatósága még nem szűnt meg.

Az Alkotmánybíróság a 23/2014. (VII. 15.) AB határozatában megállapította, hogy a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 2010. július 23-tól 2013. június 30-ig hatályos 85. § (4) bekezdésének alkalmazása alaptörvény-ellenes.

Az alaptörvény-ellenesnek nyilvánított rendelkezés szövege a következő: „85. § (4) Ha a bűnhalmazatban levő bűncselekmények közül legalább három a 137. § 17. pontjában meghatározott személy elleni erőszakos bűncselekmény, a (2) bekezdés szerinti büntetési tétel felső határa a kétszeresére emelkedik. Ha a büntetési tétel így felemelt felső határa a húsz évet meghaladná, vagy a törvény szerint bármelyik bűncselekmény életfogytig tartó szabadságvesztéssel is büntethető, az elkövetővel szemben életfogytig tartó szabadságvesztést kell kiszabni.”

Megállapította továbbá, hogy a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 81. § (4) bekezdése szintén alaptörvény-ellenes. Az alaptörvény-ellenesnek nyilvánított rendelkezés szövege a következő: „81. § (4) Ha a bűnhalmazatban levő bűncselekmények közül legalább három különböző időpontokban elkövetett befejezett személy elleni erőszakos bűncselekmény, a (2) bekezdés szerinti büntetési tétel felső határa a kétszeresére emelkedik. Ha a büntetési tétel így felemelt felső határa a húsz évet meghaladná, vagy a bűnhalmazatban lévő bűncselekmények bármelyike életfogytig tartó szabadságvesztéssel is büntethető, az elkövetővel szemben életfogytig tartó szabadságvesztést kell kiszabni. Ha azonban e törvény Általános Része lehetővé teszi, a büntetés korlátlanul enyhíthető.”

Az Alkotmánybíróság a 2011. évi CLI. törvény 45. § (6) bekezdése alapján elrendelte mindazon jogerős határozattal lezárt büntetőeljárások felülvizsgálatát, amelyekben a terhelteket érintően az eljáró bíróságok az 1978. évi IV. törvény 85. § (4) bekezdését, vagy a 2012. évi C. törvény 81. § (4) bekezdését alkalmazták.

A felülvizsgálattal megtámadott határozatokkal megállapított és a felülvizsgálati eljárásban is irányadó tényállás szerint **az** I. rendű és **a** III. rendű terheltek a terhükre rótt bűncselekményeket 2012. július 18-án követték el.

Az ügyben a Kiskunhalasi Járásbíróság 2013. szeptember 24-én

hirdette ki első fokú ítéletét, melyben a terheltek bűncselekményeit a 2012. évi C. törvény, azaz a Btk. szerint minősítette, és velük szemben e törvény alapján - többek között a 81. § (4) bekezdésének rendelkezését alkalmazva - szabott ki büntetést (első fokú ítélet 25. oldal második bekezdése).

A másodfokon eljáró Kecskeméti Törvényszék az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, a bűncselekményeket az azok elkövetésekor hatályos 1978. évi IV. törvény szerint minősítve, és a büntetés kiszabása körében az e törvény 85. § (1)-(4) bekezdésére volt figyelemmel (másodfokú ítélet 12. oldal negyedik bekezdése szerinti felsorolás negyedik tétele).

Azaz az eljáró bíróságok az I. rendű és a III. rendű terhelttel szemben az Alkotmánybíróság által alaptörvény-ellenesnek ítélt jogszabályhelyek alapján szabták ki a büntetést, és a jogerősen kiszabott szabadságvesztés egyik terhelt tekintetében sem fejeződött be.

Ekként az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 45. § (6) bekezdésére figyelemmel a Be. 416. § (1) bekezdésének e) pontja alapján a megtámadott határozatok e terhelteket érintő, a büntetés kiszabását tartalmazó rendelkezéseinek felülvizsgálata kötelező.

Az Alkotmánybíróság határozata által elrendelt felülvizsgálat a felülvizsgálati eljárásnak egy olyan különleges esete, melyre egyrészt vonatkoznak a felülvizsgálati eljárás általános szabályai (így a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, és az a felülvizsgálati indítványban nem támadható; a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatot a Kúria csak a támadott részében, és az indítványban meghatározott ok alapján bírálja felül), másrészt a törvény külön rendelkezéseket is tartalmaz az ilyen okra alapított felülvizsgálati indítvány elbírálására.

Ilyen külön rendelkezést tartalmaz a Be. 423. § (2) bekezdése, melynek második mondata szerint az Alkotmánybíróság határozatán alapuló felülvizsgálati indítványt az elbírálásakor - azaz nem a megtámadott határozat meghozatalakor - hatályos jogszabályok alapján kell elbírálni.

Ez egyben azt is jelenti, hogy amennyiben az Alkotmánybíróság egy jogszabályt annak alaptörvény-ellenessége miatt megsemmisít, a felülvizsgálati eljárás lefolytatásakor a megsemmisített jogszabály vagy jogszabályhely értelemszerű figyelmen kívül hagyásával kell elbírálni a felülvizsgálni rendelt büntetőügyet.

Abban az esetben pedig, amikor az Alkotmánybíróság egy, már hatályban nem lévő jogszabály vagy jogszabályhely alaptörvény-ellenességének megállapítása mellett rendeli el azon büntetőügyek

felülvizsgálatát, mely ügyekben az utóbb alaptörvény-ellenesnek bizonyult jogszabályt alkalmazták a bíróságok, a Kúriának a kötelezően lefolytatandó felülvizsgálati eljárásban az Alkotmánybíróság határozatából fakadóan a már hatályban nem lévő, de utóbb alaptörvény-ellenesnek nyilvánított jogszabály figyelmen kívül hagyásával kell elvégeznie a megtámadott határozatok felülvizsgálatát.

A Be. 423. § (2) bekezdésének második mondata ugyanakkor nem érinti az indítvány elbírálásakor hatályban lévő büntető anyagi jogi törvény időbeli hatályára, ezen belül is visszamenőleges hatályára vonatkozó rendelkezéseket.

A Btk., azaz a 2012. évi C. törvénnyel kihirdetett 2. §-a szerint a bűncselekményt az elkövetése idején hatályban volt büntető törvény szerint kell elbírálni; a (2) bekezdés szerint azonban akkor, ha a cselekmény elbírálásakor hatályban lévő új büntető törvény szerint a cselekmény már nem bűncselekmény, vagy enyhébben bírálendő el, az új büntető törvényt kell alkalmazni.

Jelen ügyben a cselekmények elkövetésekor az 1978. évi IV. törvény volt hatályban, azonban 2013. július 1. napján új büntető törvény lépett hatályba.

Ezért a Kúriának a jelenleg hatályos Btk. időbeli hatályára vonatkozó rendelkezéseinek megfelelően állást foglalnia kellett abban, hogy **az** I. rendű és **a** III. rendű terheltek cselekményeinek elbírálása során az elkövetéskor hatályos 1978. évi IV. törvényt vagy az elbíráláskor hatályos 2012. évi C. törvényt kell alkalmaznia, mindkét törvény kapcsán szem előtt tartva azonban az alaptörvény-ellenessé nyilvánított rendelkezések alkalmazási tilalmát.

Így tehát figyelmen kívül kellett hagyni az 1978. évi IV. törvény 85. § (4) bekezdését, valamint a 2012. évi C. törvény 81. § (4) bekezdését, ez azonban nem érintette azt hogy a terhelteket, mint többszörös és részben különös visszaesőket ítélte el a jogerős határozatot hozó Kecskeméti Törvényszék.

Annak megítélése, hogy a terheltre nézve az elkövetéskor vagy az elbíráláskor hatályban lévő büntető törvény a kedvezőbb, a bírói gyakorlat számos és részletes elvet dolgozott ki.

Először azt kell figyelembe venni, hogy az elbírálandó cselekmények mind a két törvény szerint büntetendőek-e, illetve valamelyik törvény alapján akár a cselekmény büntetendőségét, akár az elkövető büntethetőségét valamely körülmény nem zárja-e ki.

A fentiek hiányában ezt követően a két törvény rendelkezéseit a büntetendő cselekmény büntetési tételét kell összevetnie,

megállapítva, hogy a két törvény közül melyik rendeli súlyosabban büntetni.

Emellett számba kell vennie azokat a büntető törvény általános részében szabályozott jogintézményeket is, amelyek a konkrét ügy megítélésében jelentőséggel bírnak. Jelen esetben ez a terheltek terhére megállapított bűnhalmazatra tekintettel a halmazati büntetés szabályainak, valamint a többszörös, illetve különös visszaesői minőségükhöz fűződő szigorúbb jogkövetkezményeknek az egybevetését jelenti.

Csupán e tényezőket követően kerülhet sor olyan további körülmények vizsgálatára, mint pl. a feltételes szabadságra bocsátás lehetősége vagy az abból való kizárás kérdése.

Az I. rendű terhelt bűnösségét 2 rendbeli, tártettesként elkövetett, a Btk. 365. § (1) bekezdésének a) pontjába ütköző és a (3) bekezdés c) pontja szerint büntetendő csoportos rablás büntetttében állapította meg az elsőfokú bíróság. E bűncselekmény büntetési tétele öt évtől tíz évig terjedő szabadságvesztés. Megállapította továbbá a bűnösségét a Btk. 221. § (1) bekezdésébe ütköző, de a (2) bekezdés a) és d) pontjára figyelemmel a (4) bekezdés szerint büntetendő magánlaksértés büntetttében, melyet a törvény egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel rendel büntetni; a Btk. 164. § (1) bekezdésbe ütköző és a (3) bekezdésre figyelemmel a (6) bekezdés e) pontja szerint büntetendő különös kegyetlenséggel elkövetett súlyos testi sértés büntetttében, melynek büntetési tétele szintén egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés; valamint testi sértés büntetttének kísérletében, amely a Btk. 164. § (3) bekezdése szerint három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

Ugyanezen bűncselekményekben állapította meg az első fokon eljáró bíróság a III. rendű terhelt bűnösségét is, annyi különbséggel, hogy a testi sértés büntetttének kísérletét e terhelt bűnsegédként követte el.

A Btk. nem tartalmaz egyik terheltet érintően sem büntethetőséget kizáró vagy megszüntető okot.

A terheltek terhére megállapított bűnhalmazatra tekintettel az eljáró bíróságok halmazati büntetést szabtak ki velük szemben.

A Btk. 81. § (3) bekezdése szerint akkor, ha a bűnhalmazatban lévő bűncselekmények közül legalább kettő határozott ideig tartó szabadságvesztéssel büntetendő, a büntetési tétel felső határa a legmagasabb büntetési tétel felével emelkedik, de nem érheti el az egyes bűncselekményekre megállapított büntetési tételek felső határának együttes tartamát.

E rendelkezés alapján - minthogy mindkét terhelt terhére a csoportosan elkövetett rablás büntette a legsúlyosabb bűncselekmény - a kiszabható halmazati büntetés felső határa tizenöt év.

A Btk. 89. § (1) bekezdése szerint ugyanakkor a különös és a többszörös visszaesővel szemben halmazati büntetés esetén a 81. § (3) bekezdése szerint - másfelesére felemelt - büntetési tételt ismételten a felével kell emelni.

Így a különös és többszörös visszaeső terheltekkel szemben e törvény szerint a halmazati büntetés mértéke - az öt évtől tíz évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő csoportos rablás büntettére és az azzal halmazatban lévő többi bűncselekményre tekintettel - öt évtől huszonkét év és hat hónapig terjedő szabadságvesztés.

A Btk. 37. § (3) bekezdésének a) pontja szerint a szabadságvesztés végrehajtási fokozata fegyház, ha azt a rablás súlyosabban minősülő esetei miatt szabták ki, avagy a két évi vagy ennél hosszabb tartamú szabadságvesztést a terhelttel mint többszörös visszaesővel szemben szabták ki, és a 38. § (4) bekezdésének a) pontja szerint a többszörös visszaeső nem bocsátható feltételes szabadságra, ha a szabadságvesztést fegyház fokozatban kell végrehajtani.

A bűncselekmények elkövetésekor hatályos 1978. évi IV. törvény 321. § (3) bekezdés c) pontja szerinti rablás büntettének büntetési tétele öt évtől tíz évig terjedő szabadságvesztés, a 176. § (2) bekezdésének a) és d) pontjára figyelemmel a (4) bekezdés szerinti magánlaksértés büntettét a törvény öt évig terjedő szabadságvesztéssel fenyegette, míg a 170. § (2) bekezdése szerinti testi sértés büntette három évig, a (4) bekezdés szerinti testi sértés büntette pedig egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel volt büntetendő.

Azaz a bűncselekmények büntetési tétele mindkét törvény szerint azonos.

Az 1978. évi IV. törvény 85. §-ának (3) bekezdése a halmazati büntetés felemelt büntetési tételével kapcsolatban a Btk. 81. § (3) bekezdésével megegyezően rendelkezett, azaz a halmazati büntetésnél a bűnhalmazatban lévő bűncselekmények büntetési tételei közül a legsúlyosabb felső határa a felével emelkedett. Így az e szabály szerint irányadó büntetés öt évtől tizenöt évig terjedő szabadságvesztés volt.

Lényeges különbség van azonban az 1978. évi IV. törvény és a Btk. halmazati büntetési rendelkezései között a különös és többszörös visszaesőkkel szemben.

Az 1978. évi IV. törvény 97. § (1) bekezdése szerint ugyan a

különös és a többszörös visszaesővel szemben az újabb bűncselekmény büntetési tételének felső határa szabadságvesztés esetén ugyancsak a felével emelkedett, azonban nem haladhatta meg a húsz évet és halmazati büntetés esetén nem a bűnhalmazatra előírt, a felével emelt büntetési tételt kellett ismételtén a felével emelni, hanem a halmazatban lévő bűncselekmények büntetési tételei közül a leg súlyosabb felével emelt mértéke volt az irányadó.

Ez tehát mindkét terhelt esetében azt jelenti, hogy míg az elbíráláskor hatályos Btk. alapján a velük, mint többszörös (különös) visszaesőkkel szemben a halmazati büntetés mértéke öt évtől huszonkét év hat hónapig terjedő szabadságvesztés, addig az 1978. évi IV. törvény alapján a halmazati büntetés mértéke öt évtől tizenöt évig terjedő szabadságvesztés.

Ezért a Kúria szerint - egyetértve a másodfokon eljáró Kecskeméti Törvényszékkal, valamint a felülvizsgálati indítványt előterjesztő Legfőbb Ügyészséggel - az 1978. évi IV. törvény a terheltek számára kedvezőbb elbírálást eredményez.

Megjegyzi a Kúria, hogy mindkét törvény szerint fegyházban kell végrehajtani a többszörös visszaesőre kiszabott két évi vagy ennél hosszabb tartamú szabadságvesztést és mindkét törvény alapján kizárt a feltételes szabadság kedvezményéből az, akit olyan szándékos bűncselekmény miatt ítélték szabadságvesztésre, amelyet korábbi végrehajtandó szabadságvesztésre ítéltése után, a végrehajtás befejezése előtt követett el [1978. évi IV. törvény 42. § (3) bekezdése; 47. § (4) bekezdés a) pontja; Btk. 37. § (3) bekezdés b), ba) pontja; 38. § (4) bekezdés a) pontja].

Az Alkotmánybíróság a határozatában minden olyan jogerősen lezárt büntetőügy felülvizsgálatát elrendelte, amelyben az eljáró bíróságok az alaptörvény-ellenesnek ítélt jogszabályhelyek bármelyikét alkalmazták.

Minthogy jelen ügyben mind az első fokon eljáró Kiskunhalasi Járásbíróság, mind a másodfokon eljáró Kecskeméti Törvényszék felhívta az alaptörvény-ellenes rendelkezéseket, a felülvizsgálati eljárás lefolytatása az Alkotmánybíróság határozata és a Be. 416. § (1) bekezdésének e) pontja alapján kötelező volt.

A Be. 427. § (2) bekezdése szerint akkor, ha a felülvizsgálati eljárás lefolytatására az Alkotmánybíróság határozata alapján került sor, a Kúria a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatot megváltoztatja és a törvénynek megfelelő határozatot hoz, ha ez az iratok alapján lehetséges.

Az idézett törvényhely - a Be. 423. § (2) bekezdésének második mondatával összeolvasva - a Kúria számára több irányban teremt kötelezettséget:

- egyrészt az Alkotmánybíróság határozata alapján a felülvizsgálati eljárást le kell folytatni,
- másrészt a felülvizsgálatot az Alkotmánybíróság által alaptörvény-ellenesnek nyilvánított rendelkezés figyelmen kívül hagyásával, az elbíráláskori jogszabályok alapján kell elvégeznie,

- harmadrészt az Alkotmánybíróság által elrendelt kötelező felülvizsgálati eljárás során nem hozhat a megtámadott határozatokat hatályukban fenntartó határozatot,

– végül a megtámadott határozatok megváltoztatásakor a törvénynek megfelelő határozat meghozatalát maga végzi el, ha ez az iratok alapján lehetséges.

Ugyanakkor az I. rendű terhelten szemben kiszabott tizenkét évi fegyházbüntetés, illetve a III. rendű terhelten szemben kiszabott tizenegy évi szabadságvesztés az Alkotmánybíróság által alaptörvény-ellenesnek nyilvánított 1978. évi IV. törvény 85. § (4) bekezdésében írt rendelkezés figyelmen kívül hagyása mellett is törvényes, annak tartama nem haladja meg a 85. § (3) bekezdése szerinti mértéket.

A Kúria az elsőfokú bíróság által feltárt, és kismértékben a másodfokú bíróság által módosított büntetéskiszabási körülmények alapján abban a helyzetben volt, hogy a törvénynek megfelelő határozatot maga is meghozhatta.

Ahogy arra az Alkotmánybíróság a 23/2014. (VII.15.) AB számú határozatában rámutatott: az egyes bűncselekmények természetéhez és súlyához igazodó büntetési rendszer és a büntetéskiszabás normatív előírásai együttesen szolgálják a jogállami büntetés funkcióját, a társadalom védelmét, a szankcióval történő arányos és megérdemelt viszonzást, valamint a speciális és a generális prevenciót.

A terheltek terhére megállapított bűncselekmények kiemelkedő tárgyi súlyára és a feltárt súlyosító és enyhítő körülményekre figyelemmel a Kúria az I. rendű és a III. rendű terheltekkel szemben a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatokkal kiszabott szabadságvesztést a büntetési célok eléréséhez mindenképp szükségesnek találta.

Ezért a Be. 427. § (2) bekezdése alapján a megtámadott határozatokat csupán annyiban változtatta meg, hogy a terheltekkel szemben kiszabott szabadságvesztéseket nem az alaptörvény-ellenesnek ítélte, az 1978. évi IV. törvény 85. § (4) bekezdése, hanem az 1978. évi IV. törvény 85. § (2) bekezdése, illetve a 97. § (1) bekezdése alapján tekintette kiszabottnak.

A terheltek által írásban előterjesztett észrevételek kapcsán a Kúria a következőkre mutat rá:

Mivel az eljáró bíróságok az ítéletben – a terheltek előéletére vonatkozó adatok alapján egyébként helytállóan – rögzítették többszörös és különös visszaeső voltukat, ennek törvénysértő megállapítására történő hivatkozás a terheltek részéről a Be. 423. § (1) bekezdésében tilalmazott, ekként a törvényben kizárt indítvány.

Emellett a többszörös visszaesői minőség nem a bűncselekmény jogi minősítésének része, ezért az erre vonatkozó megállapítás vagy annak hiánya összességében felülvizsgálati okot nem is képez (BH 2009.317.).

A feltételes szabadságra bocsáthatóság vagy annak kizárásáról történő rendelkezés sem alapozza

meg a jogerős határozat felülvizsgálatát, mivel az e kérdéssel kapcsolatos ítéleti rendelkezés - törvénysértés esetén - különleges eljárásban [Be. 557. § (1) bekezdés] orvosolható, így a Be. 416. § (4) bekezdésének c) pontja alapján e kérdésben nincs helye felülvizsgálatnak.

A teljesség kedvéért megjegyzi azonban a Kúria, hogy az 1978. évi IV. törvény 47. § (4) bekezdésének a) pontja alapján nem bocsátható feltételes szabadságra, akit olyan szándékos bűncselekmény miatt ítétek végrehajtandó szabadságvesztésre, amelyet korábbi végrehajtandó szabadságvesztésre ítéltése után, a végrehajtás befejezése előtt követett el.

Ahogy azt az első fokú bíróság megállapította: az I. rendű terhelt a Somogy Megyei Bíróság B.29/2007/15. számú, illetve a Pécsi Ítélőtábla Bf.II.148/2007/5. számú, 2007. november 23-án jogerőre emelkedett ítéletével kiszabott hat év két hónap fegyházbüntetésből feltételesen szabadult 2011. szeptember 26-án, a feltételes szabadsága 2012. december 19. napján telt volna le. A jelen ügyben elbírált cselekményeit az I. rendű terhelt 2012. július 18-án, a feltételes szabadság hatálya alatt követte el.

A III. rendű terhelt pedig a Kiskunhalasi Városi Bíróság 2010. június 30-án jogerőre emelkedett 8.Bk.991/2010/3. számú ítéletével megállapított három év két hónap tartamú összbüntetéséből feltételes kedvezményrel 2011. január 3-án szabadult, a feltételes szabadsága 2012. január 2-án telt volna le, azonban a feltételes szabadságot a Kiskunhalasi Járásbíróság 2013. július 19. napján jogerőre emelkedett 6.B.267/2011/74. számú ítéletével megszüntette, így - ahogyan azt a Kecskeméti Törvényszék az ítélete 3. oldalának utolsó előtti bekezdésében helyesbítette - vele szemben a feltételes szabadság nem volt eredményes, mivel a feltételes szabadság alatt, 2011. május 22. és 2012. március 14. napja között vagyoni elleni bűncselekményeket követett el.

Ezért az 1978. évi IV. törvény 47. § (4) bekezdésének c) pontjában foglalt, a feltételes szabadság kedvezményéből kizáró rendelkezés mindkét terhelt esetében törvényes.

A Kúria az ítéletek egyéb rendelkezéseit is törvényesnek találta, ezért azokat hatályukban fenntartotta.

Az ítélet elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, felülvizsgálatát pedig a Be. 416. § (4) bekezdésének b) pontja kizárja. Az ismételt indítvánnyal kapcsolatos tájékoztatás a Be. 416. § (4) bekezdés b) pontján, valamint 418. § (3) bekezdésén alapul azzal, hogy a Be. 421. § (3) bekezdésére figyelemmel a Kúria az ugyanazon jogosult által ismételten, vagy a más jogosult által azonos tartalommal előterjesztett indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2014. december 2.

*Dr. Mészár Róza s. k. a tanács elnöke, Dr. Soós László s. k.
előadó bíró, Dr. Csere Katalin s. k. bíró*

A kiadmány hitelével:

AIné írnök